

EESTI

"
RIIGIKONTROLOR

" " mail 1929.a.

VABARIIGI VALITSUSELE.

Nr....

Tallinn,

S.Roosikrantsi Nr 10-a.

Riigikontrolöri ülevaate kokkuseadmisel - 1927/28.a. eelarve täitmisest ja riigiasutuste ning -ettevõtete tegevusest - tekkis Riigikontrollis kogutud andmete põhjal tarvidus võtta lähemale vaatlemisele meie maksuaparaadi tegevus, mis on liig raskepärane ja tülikas kodanikele ning tekitab riigile üleliigseid kulusid. Seda laiaulatuslist küsimust ei olnud aga võimalik ruumi puudusel Riigikontrolöri ülevaatesse paigutada, nispärast otsustasin seda eraldi käsitada.

Otsekooste maksude ja aktsiisi ametkondade tegevuse kohta kogutud andmete läbitöötamisel selgus, et suurel määral on põhjendatud need puudused meie maksuaparaadi tegevuses, milledele Riigikogu komisjonides kui ka ajakirjanduses on korduvalt tähelepanu juhitud. Maksuasutused töötavad raskelt, asjaajamine ei ole ühtlane, tehtakse üleliigset tööd ja asjatoimetused on kodanikel tülikad. Töö iseloomu tõttu on otsekooste maksude asutused ülekoormatud tööga sel aasta ajal, kui aktsiisi asutustes on töö minimaalne. Kahe iseseisva ametkonnana tegutsedes ei saa nad aga üksteisele abiks olla.

Meie maksuasutuste tegevuses selgunud puuduste kõrvaldamiseks on Riigikontrolli rahandusosa-

konna poolt välja töötatud kava otsekoheste maksude ja aktsiisi ametkondade ümberkorraldamiseks, milles on ette nähtud nende kahe ametkonna ühendamine üheks maksuvalitsuseks, mis teeks meie maksuaparadi paenduvamaks, rahvale kättesaadavamaks ja suudaks täita oma ülesanded otstarbekohaselt - senisest väiksema koosseisuga ja väiksemate kuludega.

Otsekoheste maksude ja aktsiisi ametkondade ümberkorraldamise vajadust nõjutavad järgmised asjaolud:

1) otsekoheste maksude peavalitsuse ja maksuinspektorite vahel ei ole töö otstarbekohaselt jaotatud, mis raskendab asjaajamist ja tekitab liigset kirjavahetust;

2) tööjaotus üksikute maksujaoskondade vahel on äärmiselt mitteühtlane, nii on ühe jaoskonna juhtiv töötajad (maksuinspektor ja abid) kuni 7,4 korda ja kantselei töötajad kuni 3,7 korda rohkem koormatud kui teine;

3) maksuinspektorid ja aktsiisi ametnikud reviderivad kumbki oma ette ühti ja saanu ettevõtteid, mis on kulukas riigile ning segav ja tülikas ettevõtjaile;

4) aktsiisi valve alla kuuluvates ettevõtetes täidetakse rida ülesandeid 1874.a. antud juhtnõotide järel - 2 ametnikku poolt korraga, milleks meie oludes tarvidust ei tohiks olla;

5) maksuseaduste muudatuste tõttu on maksujaoskondade ja aktsiisi asutuste tegevus suurel määral vähenenud, kuna koosseisude muudatused on võrdlemisi

väiksed ja

6) töö väheneks tunduvalt aktsiisi alal, kui muuta mõnede aktsiisimaksude (pärmilt, veinidelt ja paberossi kestadelt) sissenõudmise korda.

Kokkuseatud kava teostamisel väheneks asutuste arv 42 pealt 16 peale, mis kergendaks asjaajamist kodanikel ja vähendaks asutustevahelist kirjavahetust. Edasi jääks ära maksualustele kodanikele tülikas ettevõtete revideerimine kahe ametkonna poolt, maksuametid saaks nitnekülgsena ülevaate revideeritud ettevõtete tegevusest ja võiks seda otstarbekohasemalt ära kasutada maksude määramisel. Kavas ettenähtud otstarbekohasem funktsioonide jaotus maksuvalitsuse ja maksuametite vahel kiirendaks asjaajamist, vähendaks kirjavahetust ja muudaks maksuaparaadi mõnes osas rahvale kättesaadavamaks.

Otsekoheste maksude ja aktsiisi alal töötavate ametnikkude koguarv väheneks ühtlasi 464 pealt 329 peale ning selle kava teostamine annaks riigile üldise kokkuhoiu ligi 1/4 miljoni krooni aastas.

Otsekoheste maksude ja aktsiisi ametkondade ümberkorraldamiseks pean mina käesoleva aja eriti soodsaks, kuna on teoksil ministriumide korraldusseaduse elluviimine üldse ja majandusministeeriumi koosseisude ja maksuaparaadi korraldamine eriti. Kava juure kuuluvas seletuskirjas tähendatud ametnikkude palgad on võetud maksva palgaseaduse kohaselt, kuid kava teostamisel saadav võrdlemisi suur kokkuhoiu võinaldab tarviduse korral ka palkade kõrgendamist.

Kuna maksuaparaadi korraldamine on elulise

tähtsusega ja tähtsamaid küsimusi riigi elus üldse, siis olen arvamises, et tuleks viivitamata asuda otsekoheste maksude ja aktsiisi ametkondade ümberkorraldamiseks vajalikkude seaduste muutmise seaduseelnõude väljatöötamisele. Minu arvates oleks võimalik käesoleva kava teostamist kiirendada sel teel, kui Vabariigi Valitsus esitaks Riigikogule seaduseelnõu, mis annab Vabariigi Valitsusele õiguse seda kava ajutiselt, kuni vastavate seaduste muutmiseni, maksuma panna, reguleerides kava teostamiseks vajalikud küsimused Vabariigi Valitsuse määrustega, mille juures tuleks muuta seadusega aktsiisimaksude määramise kord pärnilt, veinidelt ja paberossi kestadelt.

- L i s a: 1) otsekoheste maksude ja aktsiisi ametkondade ümberkorraldamise kava.
2) seletuskiri ümberkorraldamise kava juure.

J. Zimmermann

RIIGIKONTROLOR

OTSEKOHESTE MAKSUDE JA AKTSIISI AMETKONDADE

ÜMBERKORRALDAMISE KAVA.

Otsekoheste maksude ja aktsiisi anetkondade
ümberkorraldamise kava.

I. Asutuste ümberkorraldamine.

- § 1. Otsekoheste maksude ja aktsiisi peavalitsused ühes neile alluvate asutustega kaotatakse.
- § 2. Otsekoheste maksude ja aktsiiside jaoks asutatakse ühine maksuvalitsus, mis allub majandusministeeriumile ja asub Tallinnas.
- § 3. Maksuvalitsusele alluvad: 1) kinnisvarade maksuamet, 2) iseäraline tulu- ja ärinaksu komitee, 3) 9 maksuametit asukohtadega: Tallinnas, Tartus, Rakveres, Narvas, Haapsalus, Paldiskis, Pärnus, Viljandis ja Võrus ja 4) 4 riigi viinaladu asukohtadega: Tallinnas, Tartus, Võrus ja Kuresaares.

II. Maksuvalitsus.

- § 4. Maksuvalitsuse ülesandeks on: 1) maksustamise juhtimine otsekoheste maksude ja aktsiiside alal ja nende maksude valitsemine; 2) piirituse monopoli teostamise juhtimine; 3) järelvalve maksuametite tegevuse üle ja nende üldine juhtimine; 4) otsekoheste maksude ja tuluraksu peakomiteede asjaajamine ja 5) otsekoheste maksude ja aktsiiside kohta käivate seaduste ja määruste eelnõude väljatöötamine ja nende kohta seisukoha võtmine.

- § 5. Maksuvalitsust juhib peadirektor, kelle ülesandeks on ka tulu- ja otsekoheste maksude peakomiteede koosolekute juhatamine.
- § 6. Maksuvalitsus koosneb 2 direktsioonist: 1) otsekoheste maksude direktsioon ja 2) aktsiisi direktsioon.
- § 7. Otsekoheste maksude direktsiooni ülesandeks on: 1) asjaajamine otsekoheste maksude ning lõivude ja tasumaksude alal II ja III astmes, 2) asjaajamine tempelmaksu asjus kõigis astmetes; 3) tulu- ja otsekoheste maksude peakomiteede asjaajamine ja 4) maksuametite töö ühtlustamine otsekoheste maksude alal.
- Direktsiooni juhib direktor, kelle ülesandeks on ka asjade ettekandmine peakomiteedes.
- § 8. Otsekoheste maksude direktsiooni koosseisus on: 1 direktor, 1 revident, 3 osakonna juhatajat, 5 asjaajajat ja 3 kantsleer ametnikku.
- § 9. Otsekoheste maksude revidendi ülesandeks on maksuametite revideerimine ja nende instrueerimine tegevuse ühtlustamise mõttes.
- § 10. Osakondade juhatajate ülesandeks on töö tegelik korraldamine omal alal: I osakonnale kuulub - ärimaks, kinnisvara maks ning lõivud ja tasumaksud, väljaarvatud tempelmaks; II osakonnale - tulumaks; III osakonnale - tempelmaks.
- § 11. Aktsiisi direktsiooni ülesandeks on: 1) piirituse monopoli teostamise juhtimine; 2) lepingute sõlmimine piirituse monopoli alal; 3) aktsiisivalve alla kuuluvate ettevõtetele ja alkoholiga müügikohadele loade väljaandmine; 4) aktsiisivalve alla kuuluvate ettevõtete revideerimine; 5) maksuametitele

juhtnõõride väljatöötamine ja maksuametite instrueerimine aktsiisimaksude alal; 6) otsuste tegemine ja asjaajamine aktsiisi seaduse rikkumiste puhul. Direktsiooni juhib direktor.

§ 12. Aktsiisi direktsiooni koosseis on: 1 direktor, 1 piirituse monopoli juhataja, 2 revidenti, 1 sekretär, 2 asjaajajat ja 3 kantselei ametnikku.

§ 13. Piirituse monopoli juhataja ülesandeks on monopoli teostamise tegelik juhtimine, lepingute sõlmimine ja järelvalve nende täitmise üle.

§ 14. Aktsiisi direktsiooni ühe revidendi ülesandeks on aktsiisivalve alla kuuluvate ettevõtete ja maksuametite revideerimine aktsiisimaksude alal, teise revidendi ülesanne on ettevõtete revideerimine piirituse monopoli alal. Viimane juhatab ka kontroll-aparaatide ja automaatkaalude parandustöökoja.

§ 15. Maksuvalitsusel on oma sekretariaat ja raamatupidamine.

§ 16. Sekretariaadi ülesanne on üldine kantselei asjaajamine. Sekretariaadi koosseisus on: 1 sekretär, 1 registrator ja 9 kantselei ametnikku.

§ 17. Raamatupidamise ülesandeks on arvepidamine ja aruandmine: 1) maksuvalitsuse kulukrediitide ja deposiitsummade alal ning 2) otsekoheste maksude, lõivude, tasu- ja aktsiisimaksude alal. Raamatupidamise koosseis on: 1 vanem raamatupidaja, 1 raamatupidaja, 4 arveametnikku ja 1 kantselei ametnik.

III. Kinnisvarade maksuamet.

§ 18. Riigi kinnisvarade maksuameti ülesandeks on maa, hoonete ja vabrikute ning tööstus asutuste hindamiste tööde lähem juhatus, kadastri pidamine, vallavalitsustele maksjate nimekirjade teatamine ja neile tarvilikkude juhtnööride andmine.

§ 19. Riigi kinnisvarade maksuameti koosseis on:
1 juhataja, 1 juhataja abi, 1 sekretär, 1 vanem hindaja, 1 noorem hindaja, 1 arhivar, 2 arveametnikku, 1 vanem kantsleia ametnik ja 6 kantsleia ametnikku.

IV. Iseäraline tulu- ja ärimaksu komitee.

§ 20. Iseäraline tulu- ja ärimaksu komitee ülesandeks on juriidiliste isikute maksustamine. Komitee täidab juriidiliste isikute suhtes jaoskonna komiteede ülesandeid ja temal on kõik õigused ja kohused, mis on ette nähtud jaoskonna tulu- ja ärimaksu komiteede kohta.

§ 21. Iseäraline tulu- ja ärimaksu komitee koosseisu kuuluvad 1 juhataja, 1 juhataja abi, 1 sekretär ja 3 kantsleia ametnikku.

V. Maksuametid.

§ 22. Maksuametite ülesandeks on: 1) jaoskonna maksukomiteede ja komisjonide asjaajamine maksude määramise alal; 2) järelvalve otsekoheste maksude, lõivude ja tasumaksude määramise ning nende sissetuleku üle; 3) järelvalve aktsiisimaksude sissetuleku üle; 4) järelvalve ettevõtete üle nende maksustamise alal.

§ 23. Maksuametite juures asuvate tulumaksu komiteede ülesandeks on peale maksuseadustes ettenähtute ka lootuseta tulumaksu võlgade kustutamise ja ülemäära riigituludesse makstud summade tagasimaksimise otsustamine summa peale vaatanata.

§ 24. Arimaksu komisjonide ülesandeks on peale seadustes ettenähtud ülesannete ka 1) põhiarimaksu ja tranži määramine kõikidele ettevõtetele ja 2) lootuseta maksuvõlgade kustutamine ja ülemäära riigituludesse makstud summade tagasimaksude otsustamine kõigi maksude alal, välja arvatud tulumaks.

§ 25. Maksuametite tegevuse piirkonnad ja koosseisud on järgmised:

1. Tallinna maksuamet - Harjumaa ühes Tallinna linnaga. Koosseis: 1 I j. maksuameti juhataja, 1 I j. inspektor, 7 II j. inspektorit, 4 vanemat kontrolöri, 8 kontrolöri, 9 nooremat kontrolöri, 1 ramatupidaja, 1 I j. sekretär, 2 käsutusametnikku, 34 kantsleia ametnikku ja 1 käskjalg.

2. Tartu maksuamet - Tartumaa ühes Tartu linnaga. Koosseis: 1 II j. maksuameti juhataja, 3 II j. inspektorit, 3 vanemat kontrolöri, 3 kontrolöri, 4 nooremat kontrolöri, 1 II j. sekretär, 1 arveametnik, 15 kantsleia ametnikku ja 1 käskjalg.

3. Haapsalu maksuamet - Läänemaa ja Saaremaa ühes linnadega. Koosseis:

a) asukohaga Haapsalus:

1 IV j.maksuameti juhataja, 1 vanem kontrolör, 1 III j.sekretär, 6 kantsleil ametnikku ja 1 käskjalg.

b) asukohaga Kuresaares:

1 inspektor, 1 kontrolör ja 2 kantsleil ametnikku.

4. Pärnu maksuamet - Pärnuna ühes Pärnu linnaga. Koosseis: 1 III j.maksuameti juhataja, 1 II j.inspektor, 1 vanem kontrolör, 2 kontrolöri, 1 sekretär, 7 kantsleil ametnikku ja 1 käskjalg.

5. Viljandi maksuamet - Viljandimaa ühes linnadega. Koosseis: 1 III j.maksuameti juhataja, 1 II j.inspektor, 2 vanemat kontrolöri ja 1 kontrolör.

6. Rakvere maksuamet - Virumaa ühes Rakvere linnaga, väljaarvatud Narva linn ja Auvere-Joala, Illaku, Järve, Jõhvi, Kose, Narva, Peetri, Skarjatina, Vaivara, Vasknarva ja Voka vallad. Koosseis: 1 III j.maksuameti juhataja, 1 II j.inspektor, 7 vanemat kontrolöri, 1 noorem kontrolör, 1 sekretär, 1 arveametnik, 4 kantsleil ametnikku ja 1 käskjalg.

7. Paide maksuamet - Järvanna ühes linnadega.
Koosseis: 1 III j.maksuameti juhataja, 1 II j.
inspektor, 3 vanemat kontrolöri, 1 sekretär,
2 kantselei ametnikku ja 1 käskjalg.

8. Võru maksuamet - Võrumaa, Valganaa ja Petserinaa ühes linnadega. Koosseis:

a) asukohaga Võrus:

1 III j.maksuameti juhataja, 1 II j.inspektor,
2 vanemat kontrolöri, 1 noorem kontrolör, 1 sekretär,
3 kantselei ametnikku ja 1 käskjalg.

b) asukohaga Valgas:

1 II j.inspektor, 1 vanem kontrolör, 1 kontrolör
ja 3 kantselei ametnikku.

c) asukohaga Petseris:

1 II j.inspektor, 1 vanem kontrolör ja 3 kantselei
ametikku.

9. Narva maksuamet - Narva linn ja tuverekoalad, Illaku, Järve, Jõhvi, Kose, Narva, Peetri, Skarjatina, Vaivara, Vasknarva ja Voka vallad Virumaal. Koosseis: 1 IV j.maksuameti juhataja, 1 vanem kontrolör, 1 kontrolör, 1 sekretär, 3 kantselei ametnikku ja 1 käskjalg.

§ 26. Maksuametite juhatajate ülesandeks on maksuameti tegelik juhtimine, asjaajamise korraldamine ja arendamine ning jaoskonna maksukomiteede ja komisjonide juhtimine.

§ 27. Inspektorid on abiks maksuametite juhatajaile eriti jaoskonna maksukomiteede istangute juhtimise ja otsekooste maksude asjaajamise alal.

§ 28. Maksude sissetuleku ja ettevõtete järelevalveks on maksuametites vanemad kontrolörid, kontrolörid ja nooremad kontrolörid.

§ 29. Vanemate kontrolöride eriülesandeks on dokumentaalne revideerimine aktsiisivalve alla kuuluvates ettevõtetes. Kontrolörid teostavad valve alla kuuluvate ettevõtete kontrollimist. Nooremad kontrolörid määratakse ettevõtete juure alalise valve teostamiseks.

VI. Riigi viinalaad.

§ 30. Riigi viinalaad tegutsevad piirituse monopoli alal ja nende ülesandeks on piirituse vastuvõtmine, viina valmistamine, hoidmine ja müügile saatmine.

§ 31. Tallinna viinalaod juures peetakse üldine arvestamine ja aruandmine piirituse monopoli alal.

§ 32. Riigi viinalaode koosseisus on: 4 laoülenat, 3 laoülena abi, 2 raamatupidajat, 2 vanemat arveametnikku, 6 arveametnikku, 2 kassahoidjat, 1 ekspediitor, 2 vanemat kantselei ametnikku, 4 kantselei ametnikku, 2 viinameistrit ja 5 aidameest.

VII. Üldised määrused.

§ 33. Maksuvalitsuse peadirektori määrab ametisse Vabariigi Valitsus, direktorid, kinnisvarade maksuameti juhataja, iseäralise tulu- ja ärimaksu komitee juhataja, maksuametite ja riigi viinaladude juhatajad - majandusminister, kõik teised ametnikud - peadirektor.

§ 34. Direktorid, kinnisvarade maksuametid, iseäralise tulu- ja ärimaksu komitee, maksuametite ja viinaladude juhatajad alluvad vahetult peadirektorile.

§ 35. Maksuvalitsuse ja maksuametite koosseisude põhjendused ja palgad ning lähem tegevuse kirjeldus on toodud käesoleva eelnõu seletuskirjas.

EESTI RAHVUSRAMATUKOGU

AR4-05-00065